

เอกสารประกอบการบรรยาย

วิชากฎหมายอาญา (ครั้งที่ ๒)

(มาตรา ๓๓๔ ถึง มาตรา ๓๖๖/๔)

เนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๘

นายชยกมล เกษมสันต์ ณ อรุณยา

ฐานวิงราวทรัพย์

มาตรา ๓๓๖ ผู้ใดลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า ผู้นั้นกระทำความผิดฐานวิงราวทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ถ้าการวิงราวทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าการวิงราวทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการวิงราวทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท

การจะมีความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ได้ต้องมีการกระทำครบองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์มาก่อน และต้องมีการกระทำ “โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า” หมายถึง กริยาที่หยิบหรือจับเอาทรัพย์ไปโดยเร็วรวมเป็นการกระทำเดียวกับการเอาไป และขณะที่ถูกเอาทรัพย์ไปผู้นั้นรู้สึกตัวหรือเห็นการฉกฉวยเอาทรัพย์นั้น (ฎ.๙๑๙/๒๕๐๓,ฎ.๑๐๙๗๖/๒๕๕๔)

ฎ.๗๘๖๘/๒๕๖๐ จำเลยมอบของหมั้นหรือสินสอดให้เขาแล้ว ไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์อีกต่อไป การที่จำเลยหยิบไปต่อหน้าใจทก็ร่วมในขณะโต้เถียงกันเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง จึงเป็นการลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้าอันเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์

ทรัพย์บางอย่างหากฉกฉวยเอาไปโดยเร็วไม่ได้โดยสภาพเพราะมีน้ำหนักมาก เช่น พระพุทธรูปองค์ใหญ่ สุกรน้ำหนัก ๒๐๐ กิโลกรัม ย่อมเป็นความผิดฐานนี้ไม่ได้อยู่ในตัว

(ฎ.๑๙๑/๒๕๓๒,ฎ.๗๐๕๓/๒๕๔๕)

- การฉกฉวยนี้ไม่จำเป็นต้องวิ่งแล้วหยิบคว้าไป นอกจากนี้การเอาไปข้างหน้า มิใช่จำกัดเพียงแต่เห็นหน้ากันหรือรู้สึกตัวขณะเอาไปเท่านั้น แต่หมายถึงต้องอยู่ในระยะใกล้ชิดกับเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้ครอบครองแทน

ฎ.๑๐๙๗๖/๒๕๕๔ การที่จำเลยดึงเอาโทรศัพท์เคลื่อนที่จากกระเป๋ากางเกงของเด็กหญิง บ. แล้วเด็กหญิง บ. รู้สึกถึงการถูกดึงจึงใช้มือจับไว้ ทำให้จำเลยต้องใช้กำลังเพื่อดึงโทรศัพท์ไป ถือเป็น การลักทรัพย์โดยการฉกฉวยเอาซึ่งหน้าอันเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ตามฟ้องแล้ว

ฎ.๙๑๙/๒๕๐๓ จำเลยเข้าไปในร้านขอซื้อสุรา เจ้าของร้านบอกว่าหมดเวลาแล้วขายไม่ได้ จำเลยพูดว่าไม่ขายก็จะเอาไปกินเฉยๆ แล้วหยิบสุราออกจากร้านไปด้วย ดังนี้ เป็นการลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้าเข้าองค์ประกอบความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์

ฎ.๘๘๘/๒๕๑๖ จำเลยลักเอาปืนและกระสุนไปจากโรงเรือน ขณะลักไม่มีใครเห็น คนที่อยู่ใต้ถุนเรือนเห็นจำเลยก็ตอนที่จำเลยออกมาอยู่นอกชานแล้ว ไม่เป็นการฉกฉวยเอาซึ่งหน้า

•
ฎ.๑๐๓๔๔/๒๕๕๐ การที่จำเลยใช้อุบายเข้าไปขอซื้อสินค้า เมื่อนไปหยิบสินค้าและเปลว พวก
ของจำเลยลงจากรถลักบุหรืไปจากร้านค้าของผู้เสียหาย โดยพวกของจำเลยลอบลักหยิบบุหรืไปโดย
ไม่ให้บุคคลในร้านเห็น แม้ผู้เสียหายซึ่งอยู่ในร้านตัดผมฟากถนนฝั่งตรงข้ามจะเห็นเหตุการณ์ขณะพวก
ของจำเลยลงจากรถเข้าไปลักบุหรืก็ตาม แต่ผู้เสียหายอยู่อีกฟากถนนและเห็นเหตุการณ์ในระยะห่าง ๒๐
เมตร ลักษณะการกระทำยังถือไม่ได้ว่าพวกของจำเลยเอาบุหรืของผู้เสียหายไปต่อหน้าผู้เสียหาย ไม่เป็น
การฉกฉวยเอาซึ่งหน้า ไม่เป็นความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์

ฎ.๖๕๓/๒๕๕๓ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกับผ.ร่วมกันชิงทรัพย์โทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหาย แต่ทาง
นำสืบของโจทก์กลับได้ความว่า ผ.ทำที่เป็นพุดโทรศัพท์เคลื่อนที่ และเอาโทรศัพท์ไปในขณะที่ผู้เสียหาย
ให้บริการลูกค้าคนอื่นอยู่ เป็นการเอาไปในขณะเปลว มิใช่การฉกฉวยทรัพย์ไปโดยซึ่งหน้า จึงเป็น
ความผิดฐานลักทรัพย์

ข้อสังเกต

- ข้อพิจารณาว่ามีการกระทำความผิดสำเร็จแล้วหรือไม่ในความผิดฐานนี้ คือ การที่ผู้กระทำอาจเข้ายึดถือการครอบครองทรัพย์สินได้แล้วหรือไม่เช่นเดียวกับฐานลักทรัพย์

ฎ.๖๖๒๔/๒๕๔๕ หลังจากจำเลยกระชากสร้อย สร้อยคอหลุดหล่นลงพื้นบริเวณที่เกิดเหตุ จำเลยยังไม่ได้เข้ายึดถือครอบครองสร้อยดังกล่าว เป็นพยายามชิงทรัพย์

ฎ.๗๖๕๐/๒๕๕๔ กระชากกระเป๋าจนสายสะพายหลุดจากไหล่ผู้เสียหาย เป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ล้มและศีรษะผู้เสียหายกระแทกพื้นถนนสลบไป ส่วนกระเป๋าหลุดติดมือ ว.พวกของจำเลย แต่ไปหล่นลงพื้นถนนห่างจากจุดเดิมถึง ๕ เมตร จึงต้องถือว่าเป็นความผิดสำเร็จแล้ว มิใช่เพียงพยายามชิงทรัพย์

- ความผิดฐานนี้กับฐานชิงทรัพย์ หากกรณีเป็นการสังเกตเห็นผลได้ว่าต้องเกิดบาดแผลอย่างแน่นอน ย่อมถือว่ามีเจตนาใช้กำลังประทุษร้าย จึงเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ (ฎ.๓๓๔/๒๕๔๖) แต่หากคงมีเพียงเจตนาที่จะเอาทรัพย์ไปโดยมิได้มีเจตนาที่ใช้กำลังประทุษร้าย (ไม่ได้มุ่งต่อร่างกายหรือจิตใจของบุคคล) ก็คงมีความผิดฐานชิงทรัพย์

ฎ.๒๑๐๐/๒๕๒๑ จำเลยรวบคอกผู้เสียหายเพื่อให้รู้ว่าสวมสร้อยคออยู่ แล้วกระตุกสร้อยหนัก ๒ สลึง สร้อยบาดคอกเป็นแผลไม่ถึงเป็นอันตรายแก่กาย ไม่เป็นชิงทรัพย์

ฎ.๔๓๒๓/๒๕๕๑ การที่จำเลยที่ ๑ กระชากสร้อยคอทองคำพร้อมพระเลี่ยมทองของโจทก์ร่วมไปในขณะที่จำเลยที่ ๑ วิ่งอ้อมไปทางด้านหลังและขว้างสร้อยคอทองคำพร้อมพระดังกล่าวทิ้งพงหญ้าที่มีน้ำขังห่างจากที่เกิดเหตุประมาณ ๒๐ เมตร ลักษณะการกระทำของจำเลยที่ ๑ เช่นนี้ เป็นการแย่งการครอบครองไปจากโจทก์ร่วมแล้ว และมีลักษณะเป็นการฉกฉวยชิงหน้าโดยทุจริต ซึ่งเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ การที่จำเลยที่ ๑ ขว้างทรัพย์ทิ้งหลังจากวิ่งไปแล้ว ๒๐ เมตร เป็นเจตนาที่เกิดขึ้นภายหลัง ไม่ทำให้การกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ไปได้

ฎ.๖๕/๒๕๖๔ จำเลยใช้มือกระชากสร้อยคอทองคำของผู้เสียหายจนหลุดออกแล้วเอาสร้อยคอทองคำของผู้เสียหายไป **ซึ่งเป็นการกระทำในทันทีเพื่อประสงค์จะเอาสร้อยคอทองคำของผู้เสียหายเป็นสำคัญและเป็นเพียงวิธีการเอาทรัพย์ของผู้เสียหายเท่านั้น** มิใช่เป็นการใช้กำลังประทุษร้ายอันจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่เป็นเรื่องที่จำเลยใช้กิริยาฉกฉวยสร้อยคอทองคำของผู้เสียหายไปอันเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ แต่เมื่อโจทก์มิได้บรรยายองค์ประกอบความผิดฐานนี้มา และคำขอท้ายฟ้องก็มิได้ขอให้ลงโทษฐานวิ่งราวทรัพย์ จึงเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ได้ประสงค์ให้ลงโทษในความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ คดีคงลงโทษจำเลยได้เฉพาะความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนเท่านั้น เมื่อความผิดฐานชิงทรัพย์ที่โจทก์ฟ้องรวมการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนซึ่งเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเองด้วยศาลย่อมมีอำนาจลงโทษในความผิดฐานดังกล่าวได้

- หากการใช้กำลังประทุษร้ายขาดตอนจากการเอาทรัพย์สินแล้วยอมไม่ผิดฐานชิงทรัพย์ แต่อาจผิดฐานนี้ได้ เช่น ตบหน้าผู้เสียหายเพราะหมั่นไส้ แต่เมื่อเห็นสร้อยคอของผู้เสียหายหลุด จึงถือโอกาสเอาสร้อยนั้นไปต่อหน้าผู้เสียหาย ผิดฐานทำร้ายร่างกายและฐานชิงทรัพย์ แต่ไม่ผิดฐานชิงทรัพย์ (ฎ. ๑๖๓๘/๒๕๖๑)

ฎ. ๒๐๖๗/๒๕๖๖ จำเลยทำร้ายร่างกายโจทก์ร่วมด้วยเหตุที่โจทก์ร่วมปฏิเสธหนี้สินที่ค้างชำระ อันเป็นการมุ่งประสงค์ทำร้ายต่อบุคคลมาตั้งแต่แรก โดยมีได้มุ่งหวังประสงค์ต่อทรัพย์สินแต่อย่างใด เหตุที่จำเลยดึงกระเป๋าตังค์ของโจทก์ร่วมที่ตกหล่นอยู่บนพื้นถนนไปจากมือของโจทก์ร่วม ก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังทำร้ายร่างกายยุติลงแล้ว แม้ว่าจำเลยจะปฏิเสธไม่คืนกระเป๋าตังค์ดังกล่าวให้แก่โจทก์ร่วมแล้วจำเลยเดินกลับไปชั้บรถกระบะที่ขับออกมาไปจากที่เกิดเหตุก็ตาม การกระทำของจำเลยยังรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยทำร้ายร่างกายโจทก์ร่วมโดยมีเจตนาเอากระเป๋าตังค์ของโจทก์ร่วมไป กรณีจึงไม่ใช่เป็นการลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายอันจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจกระทงหนึ่ง และเมื่อจำเลยดึงเอากระเป๋าตังค์ของโจทก์ร่วมไปโดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้าอันเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์อีกกระทงหนึ่ง แต่เมื่อฟ้องโจทก์มิได้บรรยายว่าจำเลยลักกระเป๋าตังค์ของโจทก์ร่วมโดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า อันเป็นองค์ประกอบความผิดฐานชิงทรัพย์ และคำขอท้ายฟ้องก็ได้ขอให้ลงโทษฐานชิงทรัพย์อันเป็นความผิดที่มีลักษณะพิเศษไปจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดา และมีใช้องค์ประกอบความผิดอย่างหนึ่งของความผิดฐานชิงทรัพย์ จึงลงโทษฐานชิงทรัพย์ไม่ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสี่ ชอบที่จะปรับบทลงโทษฐานลักทรัพย์ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔ ซึ่งเป็นความผิดที่ประกอบเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของความผิดฐานชิงทรัพย์ให้ถูกต้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคท้าย ในปัญหาเรื่องการปรับบทลงโทษจำเลยให้ถูกต้องตามกฎหมาย แม้จำเลยจะมีได้ฎีกา แต่ก็เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกายกขึ้นอ้างและแก้ไขให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบด้วย มาตรา ๒๒๕

อย่างไรก็ตามถ้าเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกันอยู่ถือว่าเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์

ฎ.๓๔๗/๒๕๔๙ พวกจำเลยคนหนึ่งขับรถจักรยานยนต์แข่งรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย จำเลยซึ่งนั่งซ้อนท้ายกระซวกสร้อยคอทองคำและพระเลี่ยมทองของผู้เสียหาย แม้จำเลยไม่ได้ขู่ว่า ในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือได้ใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหาย แต่หลังจากกระซวกสร้อยแล้ว จำเลยกับพวกขับรถจักรยานยนต์หลบหนี ผู้เสียหายกับพวกติดตามไปทันทีจนพบและจะเข้าจับจำเลย จำเลยใช้ขวดตีผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยดังกล่าวยังต่อเนื่องและเกี่ยวพันกันโดยตลอดและยังไม่ขาดตอนจากการวิ่งราวทรัพย์ ถือว่าจำเลยมีเจตนาใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายเพื่อให้พ้นจากการ จับกุม จึงเป็นความผิดฐานร่วมกับพวกสองคนชิงทรัพย์ในเวลากลางคืนโดยมีอาวุธ และโดยใช้ ยานพาหนะในการกระทำความผิด พาทรัพย์นั้นไป และเพื่อให้พ้นจากการจับกุมตามมาตรา ๓๓๙ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๓,๓๔๐ ตี

เหตุกรรจ์และผลของการกระทำที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้น ในความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์

ก. แม้ความเป็นฐานนี้มีพื้นฐานมาจากความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ แต่เหตุกรรจ์ตามมาตรา ๓๓๕ หรือมาตรา ๓๓๕ ทวิ ไม่นำมาใช้ด้วย คงมีเพียงกรณีตามมาตรา ๓๓๖ ทวิ เท่านั้น คือวิ่งราวทรัพย์โดยแต่งกายเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไปหรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ตามมาตรา ๓๓๖ ทวิ ซึ่งต้องระวางโทษหนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง

ฎ.๓๙๓/๒๕๒๐ ม. กระจกสร้อยคอขาดหลุดจากคอผู้เสียหาย ผู้เสียหายใช้มือจับไว้ก่อนจึงแย่งเอาไปไม่ได้ แล้ว ม.วิ่งไปซ่อนท้ายรถจักรยานยนต์ของจำเลยซึ่งติดเครื่องจอดรออยู่ตามแผนการที่ร่วมกันวางไว้แล้วหลบหนีไป ดังนี้แม้สร้อยคอจะอยู่ที่มือ ม. ตอนกระจกก็เป็นการกระทำในขั้นที่มุ่งหมายให้สร้อยคอหลุดขาดจากคอผู้เสียหายเท่านั้น ม. ยังไม่ทันยึดถือเอาไป ยังไม่บรรลุผล จำเลยซึ่งร่วมกระทำความผิดด้วยจึงมีความผิดฐานพยายามวิ่งราวทรัพย์ โดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิด

ข. ผลของการกระทำที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๓๖ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ผลตามที่เกิดขึ้นต้องเป็นผลตามธรรมดาที่ย่อมเกิดขึ้นได้ตามมาตรา ๖๓

ผู้ที่ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตายนั้นต้องเป็นผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกัน (เทียบเคียงฎ.๑๙๑๗/๒๕๑๑) อย่างไรก็ตามผู้นั้นอาจไม่ใช่ตัวผู้ที่ถูกวิงวาททรัพย์ก็ได้ เช่น จำเลยกระชากสร้อยคอผู้เสียหายแล้ววิ่งหนีไปชนบุคคลอื่นจนล้มลงได้รับบาดเจ็บ เป็นต้น

ฐานชิงทรัพย์

มาตรา ๓๓๙ มีองค์ประกอบความผิด ดังนี้

๑. มีการกระทำครบองค์ประกอบฐานลักทรัพย์

ฎ.๑๙๒๖/๒๕๒๗ จำเลยที่ ๓ เข้ามาขโมยเสื้อไอศกรีม ๗-๘ แห่ง ในราคา ๑๐ บาท ส่วนผู้เสียหายไม่พอใจและชักอาวุธออกมา จำเลยทั้งสามจึงรวมทำร้ายเพราะผู้เสียหายชักอาวุธ มิใช่เจตนาทำร้ายผู้เสียหายเพื่อประสงค์ต่อไอศกรีมของผู้เสียหายตั้งแต่แรก การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงไม่เป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์ แต่เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย

๒. โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย

มาตรา ๑ (๖) ใช้กำลังประทุษร้าย หมายความว่า ทำการประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของบุคคลไม่ว่าจะทำด้วยใช้แรงกายภาพหรือด้วยวิธีอื่นใด และให้หมายความรวมถึงการกระทำใดๆ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ไม่ว่าจะโดยใช้อาวุธทำให้มีนเมา สะกดจิต หรือใช้วิธีอื่นใดอันคล้ายคลึงกัน

๓. เจตนาพิเศษ เพื่ออย่างใดอย่างหนึ่งใน ๕ ประการ คือ ให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือพาทรัพย์นั้นไป ให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือให้พ้นจากการจับกุม

- การใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันทีใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เป็นเรื่องทีกระทำต่อกายหรือจิตใจ มีใช้ชื่อเสียงหรือทรัพย์สิน โดยอาจขู่เข็ญด้วยวาจา กิริยาท่าทาง หรืออื่นๆ ซึ่งต้องพิจารณาตามพฤติการณ์แต่ละกรณีไป

ฎ.๓๑๐/๒๕๓๕ พวกจำเลยล่อมรถไอศกรีมของผู้เสียหายไว้ จำเลยที่ ๓ เข้าต่อรองราคา แม้จะเป็นราคาที่อาจรู้ว่าผู้เสียหายไม่ตกลงด้วยก็ไม่ถือว่าเป็นการขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อผู้เสียหาย การล่อมรถไม่ปรากฏว่ามีท่าทางจะเข้ามาทำร้ายผู้เสียหาย เพียงแต่ยื่นจับกลุ่มกันอยู่ก่อนไม่ถือว่าเป็นการใช้พวกเข้าขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อให้ผู้เสียหายยอมจะให้ทรัพย์แก่พวกจำเลย

- การใช้กำลังประทุษร้ายเป็นการกระทำต่อร่างกายหรือจิตใจของบุคคล เช่น การกระแทกหัวไหล่แล้ว ล้วงเอาทรัพย์สินไป (ฎ.๓๗๐๘/๒๕๓๗) กัดมือผู้เสียหาย (ฎ.๑๑๘๑/๒๕๔๓) ไม่ใช่กระทำต่อทรัพย์สิน

ฎ.๔๘๙๑/๒๕๔๙ จำเลยดึงมือผู้เสียหายที่ปิดป้องสร้อยคอออกแล้วกระชากสร้อยคอผู้เสียหายไป เป็นการกระทำแก่เนื้อตัวหรือร่างกายผู้เสียหาย จึงเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อให้ความสะดวกหรือการพาทรัพย์สินนั้นไปและยึดถือเอาทรัพย์สินนั้นไว้ เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์

หากข้อเท็จจริงเป็นเพียงกิริยาของการเอาทรัพย์สินไป ยังไม่ถึงเป็นการใช้กำลังประทุษร้าย

ฎ.๘๓๑/๒๕๓๒ จำเลยใช้มือซ้ายกระชากคอเสื้อผู้เสียหาย แล้วใช้มือขวากระชากสร้อยคอทองคำของผู้เสียหายขาด และเอาสร้อยคอทองคำกับพระเลี่ยมทองคำซึ่งแขวนอยู่ไป เป็นการกระทำต่อเนื้อกันในทันใดเพื่อประสงค์เอาสร้อยคอของผู้เสียหายเป็นสำคัญ และเป็นเพียงวิธีการเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายเท่านั้น มิใช่การใช้กำลังประทุษร้ายอันจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่เป็นเรื่องที่จำเลยใช้กิริยาฉกฉวยเอาสร้อยคอและพระเลี่ยมทองคำของผู้เสียหายไปซึ่งหน้า อันเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์

ฎ.๑๐๘๕๐/๒๕๕๓ จำเลยดึงกระเป๋าถือโดยแย่งกันจนสายกระเป๋าขาดติดมือผู้เสียหาย โดยไม่ได้ ผลักผู้เสียหาย ยังถือไม่ได้ว่าใช้กำลังประทุษร้ายแก่กายหรือจิตใจของผู้เสียหาย ไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์

•
- การใช้กำลังประทุษร้ายนั้นไม่จำเป็นว่าต้องเกิดผลอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

ฎ.๓๙๕/๒๕๕๓ ความผิดฐานชิงทรัพย์ซึ่งนำไปสู่ความผิดฐานปล้นทรัพย์นั้น เป็นการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันทีใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย **เมื่อมีการใช้กำลังประทุษร้ายแล้ว** แม้ไม่ทำให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจก็เข้า **องค์ประกอบความผิดฐานชิงทรัพย์** (การใช้กำลังทำร้ายแม้ไม่เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายตามมาตรา ๒๙๕ คงผิดตามมาตรา ๓๙๑ แต่ถือว่าเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายแล้ว)

- วิธีการใช้กำลังประทุษร้ายนอกจากใช้แรงกายภาพแล้ว อาจทำด้วย “วิธีอื่นใด” เช่น การชิง ลวดกั้นสะพานบนถนน (เทียบฎ.๑๔๖๕/๒๕๑๙) หรือ “การกระทำใดๆ ที่ทำให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดอยู่ใน ภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้” เช่น การใส่ยานอนหลับหรือสวมนผสมทำให้มีนเมาในเครื่องดื่ม (ฎ.๕๖๗/ ๒๕๓๗,ฎ.๙๒๔๑/๒๕๔๗)

- การใช้กำลังประทุษร้ายนี้ไม่จำเป็นต้องกระทำต่อเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้ครอบครองเท่านั้น แม้กระทำกับบุคคลอื่นก็เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ได้ เช่น การกระแทกไหล่ผู้ยืมบังเจ้าของทรัพย์อยู่เพื่อความสะดวกในการเข้าไปกระชากสร้อย หรือการขู่เข็ญคนอื่นซึ่งเข้ามาขัดขวาง แม้จะไม่ใช่ผู้เสียหาย แต่กระทำเพื่อให้พ้นการจับกุม เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ (ฎ.๔๔๗๒/๒๕๔๑) หรือ การทำร้ายภริยาของผู้เสียหายเพื่อเอาปิ่นของผู้เสียหายไป (ฎ.๔๐๖๖/๒๕๔๕)

- อย่างไรก็ตามการใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญนี้ต้องมีใช้การกระทำต่อผู้ร่วมกระทำ ความผิดด้วยกัน

ฎ.๕๗๖๘/๒๕๔๔ การใช้กำลังประทุษร้ายอันจะเป็นความผิดตามมาตรา ๓๓๙ วรรคแรก นั้น ต้องเป็นการประทุษร้ายต่อบุคคลอื่น มิใช่กระทำต่อคนร้ายผู้ร่วมกระทำ ความผิดด้วยกัน ดังนั้น การที่ จำเลยที่ ๒ ถีบหลังจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคนร้ายร่วมกระทำ ความผิดด้วยกันล้มลง แม้จะเป็นการใช้กำลัง ประทุษร้าย ในขณะที่จำเลยที่ ๑ เดินตามผู้เสียหาย ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๓๓๙ วรรคแรก

- การชู้ชู้ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย หมายถึง การแสดงให้ผู้ถูกชู้ชู้ญเข้าใจว่าจะรับภัยจากการกระทำของผู้ชู้ชู้ญในเวลาใกล้ชิดติดต่อกันไปกับการชู้ชู้ญ โดยไม่จำเป็นต้องมีการใช้กำลังประทุษร้ายแต่อย่างใด (ฎ.๖๓๕๔/๒๕๔๙) ทั้งนี้ หากชู้ชู้ญว่าจะทำร้ายในเวลาห่างออกไปย่อมไม่เป็นการชิงทรัพย์ แต่อาจเป็นความผิดฐานกรรโชกได้

ลักษณะการชู้ชู้ญไม่จำเป็นต้องกระทำต่อเจ้าของทรัพย์หรือผู้ครอบครองเท่านั้น แม้กระทำกับบุคคลอื่นก็เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ได้ (ฎ.๔๔๗๒/๒๕๔๑) ซึ่งอาจเป็นการใช้ถ้อยคำโดยตรง แสดงกิริยา หรือทำประการอื่นใดให้ผู้ถูกชู้ชู้ญเข้าใจได้ว่าจะรับภัยจากการเช่นนั้นก็ได้ เช่น ใช้ปืนยิงขึ้นฟ้าเพื่อความสะดวกในการลักทรัพย์ (เทียบฎ.๙๙๘/๒๕๑๔) การขึ้นไปที่ส้วมพร้อมกับเปิดขายเสื้อให้ดูอาวุธปืนเหน็บอยู่ที่เอวจำเลย จากนั้นกระซอกสรวลคอกผู้เสียหายติดมือไป (ฎ.๑๔๑๐/๒๕๓๖)

ฎ.๒๘๖/๒๕๔๖ แม้จำเลยจะมีได้พุดจาข่มชู้ชู้หรือชู้ชู้ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย แต่พฤติการณ์ของจำเลยที่เดินเข้าหาจนทำให้ผู้เสียหายเกิดความกลัวจนต้องดึงสรวลคอกทองคำโยนทิ้งเพื่อไม่ให้จำเลยแย่งเอาไปได้ บ่งบอกให้เห็นว่าจำเลยแสดงอาการชู้ชู้ญผู้เสียหายแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าจำเลยได้พุดจาชู้ชู้ญผู้เสียหายหรือไม่ และเมื่อได้โยนทิ้งเพื่อมิให้แย่งเอาไปได้ จำเลยยังใช้มีดปลายแหลมจ่อที่หน้าอกผู้เสียหายอีก กรณีถือได้ว่าเป็นการชู้ชู้ญผู้เสียหายมิให้ขัดขืนต่อการที่จำเลยจะลักเอาสรวลคอกทองคำและเป็นการชู้ชู้ญว่าทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายแล้ว เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์

ฎ.๕๒๑๒/๒๕๖๓ จำเลยขับรถจักรยานยนต์ประเภทด้านข้างรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย จำเลยใช้มือดึงแขนของผู้เสียหายพร้อมพูดขึ้นว่า “มีเงิน มีทอง มีของมีค่า เอามาให้หมด” ผู้เสียหายปล่อยมือจากคันบังคับทำให้รถจักรยานยนต์เสียหลักล้มลง ส่วนรถจักรยานยนต์ของจำเลยก็ล้มลงด้วย ผู้เสียหายลุกขึ้นวิ่งหลบหนี แต่จำเลยลุกขึ้นมา กอดผู้เสียหายจากด้านหลังและคลำหากระเป๋าต๋างค้ที่ตัวผู้เสียหาย ผู้เสียหายไม่กล้าขัดขืนจึงส่งกระเป๋าผ้าซึ่งมีเงินอยู่ ๕๐๐ บาท ให้แก่จำเลยไป แม้จำเลยจะมีได้ใช้อาวุธและไม่มีเจตนาทำให้ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ แต่การที่จำเลยขับรถจักรยานยนต์ประกบผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้หญิงในเวลาากลางคืนพร้อมกับดึงแขนเสื้อผู้เสียหายพร้อมกับพูดให้ผู้เสียหายส่งทรัพย์สินให้เช่นนั้น ถือได้ว่าเป็นการคุกคามผู้เสียหายให้เกิดความกลัวอยู่ในตัวแล้วจำเลยจะใช้กำลังประทุษร้ายหากไม่ยอมมอบทรัพย์สินให้ จำเลยหาจำต้องพูดให้ชัดเจนลงไปว่าจะทำร้ายหากไม่ส่งมอบทรัพย์สินให้แต่อย่างใดไม่ และการที่จำเลยดึงแขนเสื้อผู้เสียหายในสถานการณ์ที่รถจักรยานยนต์ประกบติดคู่กันเช่นนั้น จำเลยย่อมสังเกตเห็นได้ว่าผู้เสียหายซึ่งอยู่ในภาวะตกใจอาจไม่สามารถควบคุมรถจักรยานยนต์และเสียหลักล้มลงเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บได้ กรณีจึงหาใช่เพียงอุบัติเหตุ นอกจากนั้นเมื่อผู้เสียหายกำลังจะวิ่งหนี จำเลยก็ใช้กำลังกายเข้ากอดรัดผู้เสียหายจากทางด้านหลังไว้แล้วค้นหาทรัพย์สินในตัวผู้เสียหายอันเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายอีก การที่จำเลยลักเอากระเป๋าผ้าใส่เงินของผู้เสียหายไปโดยพฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่ามีการใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย อันเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์แล้ว หาใช่เป็นเพียงการวิ่งราวทรัพย์ไม่

- การขู่เข็ญต้องเป็นการกระทำโดยมีเจตนาของผู้กระทำ

ฎ.๒๘๒๒/๒๕๒๕ จ. นอนในมุ้งเห็น ล. ถือมีดก้าวเข้ามาลักทรัพย์ในห้อง **ไม่ได้แสดงท่าทางว่าจะทำร้าย** จ. ร้อง ล.รีบหนีไป **ไม่เป็นการขู่เข็ญ** ไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์ คงผิดฐานลักทรัพย์โดยมีอาวุธเท่านั้น

ฎ.๑๙๐๘/๒๕๒๘ คนร้ายเข้ามาในห้องซึ่งสามีภริยานอนอยู่ในมุ้ง ภริยาตื่น แต่นอนเฉยอยู่ **คนร้ายพูดกันเองว่า ถ้าใครตื่นก็ฆ่าเสีย** ภริยาได้ยิน **ไม่เป็นการขู่** จึงไม่มีความผิดฐานชิงทรัพย์

- การใช้กำลังประทุษร้ายหรือการขู่เข็ญนี้รวมถึงการกระทำที่มีเจตนาข่มขู่ให้เห็น **ผลได้ด้วย** เช่น การที่จำเลยแย่งสร้อยคอจากคอเจ้าทรัพย์ มีบาดเจ็บโลหิตไหลซึ่งจำเลยอาจเห็นผลได้นั้น เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ (ฎ.๓๓๔/๒๕๘๖)

ฎ.๙๘๐๕/๒๕๕๔ การกระทำโดยเล็งเห็นผลนั้นหมายความว่า ผลนั้นจะเกิดได้อย่างแน่นอนเท่าที่บุคคลในภาวะเช่นนั้นจะเล็งเห็นได้ มิใช่เพียงเล็งเห็นว่าผลนั้นอาจเกิดขึ้นได้ เมื่อได้ความว่าจำเลยที่ ๒ ขับรถจักรยานยนต์โดยมีจำเลยที่ ๑ นั่งซ้อนท้าย ขณะที่รถจักรยานยนต์ของจำเลยทั้งสองประกบรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหาย จำเลยที่ ๑ กระชากกระเป๋าสะพายของผู้เสียหายที่แขวนอยู่ที่กระจกรถจักรยานยนต์อย่างแรง ทำให้รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายล้มลงและผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กาย จำเลยทั้งสองไม่อาจเล็งเห็นผลได้แน่นอนว่าการกระชากกระเป๋าสะพายของจำเลยที่ ๑ จะทำให้รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายล้มลงเพราะรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายอาจจะล้มหรือไม่ล้มก็ได้ **การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นเพียงวิธีการเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปเท่านั้น** แม้รถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายจะล้มลงเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายอันเป็นผลมาจากการกระชากกระเป๋าสะพายของจำเลยที่ ๑ **ก็หาใช่จำเลยทั้งสองกระทำโดยมีเจตนาเล็งเห็นผลอันถือเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายตามความหมายของกฎหมายแต่ประการใดไม่** จำเลยทั้งสองจึงไม่มีความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์ตามฟ้อง คงมีความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำผิดเท่านั้น

นอกจากนี้ข้อเท็จจริงทำนองเดียวกัน ที่ผู้เสียหายไม่มีบาดแผลอันเกิดจากที่รถล้มลง ทั้งฟ้องบรรยายว่าร่างกายภาพที่กระทำนั้นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ก็ไม่ถือว่าเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายเช่นกัน (ฎ.๓๒๐/๒๕๖๒)

- หากการใช้กำลังประทุษร้ายขาดตอนจากการเอาทรัพย์สินแล้วยอมไม่ผิดฐานชิงทรัพย์ แต่อาจเป็นความผิดฐานอื่นได้

ฎ.๘๗๐๑/๒๕๔๗ หลังจำเลยทั้งสองทำร้ายโจทก์ร่วมจนสลบแล้ว จำเลยที่ ๒ จึงกระชากสร้อยคอของโจทก์ร่วม แสดงให้เห็นว่าเมื่อแรกวางแผนลวงโจทก์ร่วมมาซึ่งที่เกิดเหตุจนกระทั่งรวมทำร้ายสลบนั้น จำเลยทั้งสองยังไม่มีเจตนาเอาทรัพย์สินของโจทก์ร่วม แต่หลังจากหยุดทำร้ายแล้ว จำเลยที่ ๒ เกิดเจตนาโลภต่อทรัพย์สินดังกล่าว เป็นคนละตอนคนละเจตนากับการลวงมาทำร้ายจนได้รับอันตรายสาหัส บาดแผลของโจทก์ร่วมจึงไม่ได้เกิดจากการมีเจตนาต่อทรัพย์สินของโจทก์ร่วม แม้ภายหลังจำเลยที่ ๒ จะใช้แรงกายภาพกระชากสร้อยคอไปจากโจทก์ร่วม แต่ก็เป็นสร้อยเส้นเล็กจึงค่อนข้างขาดง่าย สภาพบาดแผลที่คอไม่มีร่องรอยจากการถูกสร้อยบาดตามแรงกระแทกที่จำเลยที่ ๒ กระทำต่อทรัพย์สินปรากฏให้เห็น สภาพเช่นนี้ไม่พอให้ถือว่าเป็นการประทุษร้ายแก่กาย ตามมาตรา ๑ (๖) การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นเพียงความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

ความปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะไปลวงโจทก์ร่วมมาทำร้ายในที่เกิดเหตุ แม้โจทก์ร่วมจะหลงกลจนถูกทำร้ายและลักทรัพย์ดังที่วินิจฉัยมา หลังจากนั้นจำเลยทั้งสองพาทรัพย์สินขึ้นรถจักรยานยนต์หลบหนีไป รถจักรยานยนต์ก็เป็นเพียงยานพาหนะที่จำเลยทั้งสองตั้งใจใช้เพื่อการลวงทำร้ายโจทก์ร่วมโดยเฉพาะเท่านั้น มิใช่เพื่อกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกิดในภายหลังด้วย ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการร่วมกันชิงทรัพย์ในเวลากลางคืนโดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิดอันเป็นเหตุอุกฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ตีด้วยนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา

ฎ.๔๙๓๒/๒๕๖๑การที่จำเลยนำรถยนต์ของผู้เสียหายไปเพื่อเป็นการประกันหนี้โดย
ผลการเช่นนี้จึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจใดๆตามกฎหมาย ถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มี
ควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง อันเป็นการเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปโดยทุจริตแล้ว การ
กระทำของจำเลยกับพวกจึงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์

การที่จำเลยตบตีระชระของผู้เสียหายนั้น ไม่ได้ตบเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือพา
ทรัพย์นั้นไป หรือให้ผู้เสียหายยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น หรือเพื่อยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ แต่เป็นการตบตีระชระเพื่อ
บังคับให้ผู้เสียหายเขียนสัญญากู้ยืมเงิน ดังนั้น การตบตีระชระกับการเอารถยนต์ของผู้เสียหายไปจึงเป็น
การกระทำที่แยกขาดจากกัน ไม่ใช่เป็นการใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อให้สะดวกแก่การพาทรัพย์นั้นไป หรือ
ให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น หรือเพื่อยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ อันจะเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ การกระทำของ
จำเลยจึงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๑) และทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้
เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม ป.อ. มาตรา ๓๙๑ แยกต่างหากจากกัน

ฎ.๔๙๕๒/๒๕๖๕ ความแตกต่างระหว่างความผิดฐานชิงทรัพย์กับความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ข้อสาระสำคัญอยู่ที่ว่าความผิดฐานชิงทรัพย์ต้องมีความผิดฐานเดิมจากความผิดฐานลักทรัพย์ และต้องเป็นการลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันทีนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อให้ความสะดวกรับการลักทรัพย์ หรือพาทรัพย์นั้นไป ให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้น หรือเพื่อเหตุหนึ่งเหตุใดตามความในมาตรา ๓๓๙ วรรคแรก โดยการลักทรัพย์กับการใช้กำลังประทุษร้ายต้องไม่ขาดตอน หรือเป็นการลักทรัพย์ที่ต้องขู่เข็ญให้ปรากฏว่าในทันทีนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายต่อเนื่องกันไป

วันเกิดเหตุฝ่ายผู้เสียหายพูดคุยกับจำเลยและย. จนกระทั่งจำเลยชักอาวุธปืนสั้นออกมาจี้ผู้เสียหายที่ ๒ กับพวกให้ถอดสร้อยคอทองคำรวมทรัพย์สินทั้งหมด โดยย. ยืนคุมเชิงอยู่ พฤติการณ์ของจำเลยบ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดแจ้งว่าจำเลยกับพวกประสงค์ต่อทรัพย์มาแต่แรก และเป็นการแสดงท่าทีขู่เข็ญว่าหากผู้เสียหายที่ ๒ และที่ ๓ ชัดขึ้นก็จะใช้อาวุธปืนที่ถืออยู่ยิงประทุษร้ายในทันทีนั้น แสดงว่าจำเลยกับพวกเอาทรัพย์ของผู้เสียหายที่ ๒ และที่ ๓ ไปโดยมุ่งหมายมาดร้ายและขู่เข็ญผู้เสียหายที่ ๒ และผู้เสียหายที่ ๓ อันเป็นการกระทำโดยทุจริตเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับจำเลยกับพวก โดยขู่เข็ญว่าในทันทีนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายที่ ๒ และที่ ๓ อันเป็นกรณีต่อเนื่องกับการที่จำเลยกับพวกเข้าไปลักทรัพย์ในบ้านของผู้เสียหายไม่ขาดตอน ทั้งนี้ เพื่อให้ความสะดวกรับการลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป ให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้นหรือให้พ้นจากการจับกุม ครอบงำประกอบความผิดฐานชิงทรัพย์แล้วมิใช่เป็นการข่มขืนใจให้ผู้เสียหายที่ ๒ และที่ ๓ ยอมให้ทรัพย์นั้นอันจะเป็นความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ เมื่อจำเลยกับพวกใช้อาวุธปืนในการกระทำความผิด โดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะ จึงมีความผิดฐานร่วมกับพวกชิงทรัพย์ในเหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๓๙ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๔๐ ตี

ข้อสังเกตในเรื่องเจตนา

แม้บางพฤติการณ์ซึ่งมีการใช้กำลังประทุษร้าย แต่หากผู้กระทำไม่ได้มีเจตนาเพื่อเอาตัวทรัพย์สิน แล้วยอมไม่เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์ เช่น ทำร้ายร่างกายเพื่อทวงค่าแรง ไม่ใช่ทำร้ายเพื่อเอาทรัพย์สิน จึงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์กับฐานทำร้ายร่างกาย (ฎ.๒๕๔๙/๒๕๓๒) เหตุที่ทำร้ายผู้เสียหายอย่างรุนแรง เพราะจำเลยขอให้ผู้เสียหายบวชให้ แต่ผู้เสียหายไม่ยอมช่วย ทั้งยังด่าว่าจำเลย ภายหลังทำร้ายแล้ว จำเลยเอาเงินผู้เสียหายไป ไม่อาจรับฟังได้ว่าจำเลยทำร้ายผู้เสียหายโดยประสงค์ต่อทรัพย์สินของผู้เสียหาย ไม่เป็นชิงทรัพย์ แต่เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกายและฐานชิงทรัพย์ (ฎ.๑๑๖๕๖/๒๕๕๗)

ฎ.๕๙๗๗/๒๕๖๔ โจทก์ร่วมไม่ได้ตกลงเหมาจ่ายค่าโดยสารจำนวน ๑๐๐ บาทให้จำเลย จำเลย จึงไม่มีสิทธิข่มขู่บังคับให้โจทก์ร่วมจ่ายค่าโดยสารโดยไม่กดมิเตอร์ เมื่อโจทก์ร่วมปฏิเสธไม่ยอมจ่ายค่าโดยสารแล้วลงจากรถ จำเลยตามลงมาใช้มีดข่มขู่เพื่อเอาค่าโดยสารโดยที่ตนไม่มีสิทธิเรียกร้อง ทั้งยังใช้มีดแทงทำร้ายโจทก์ร่วมจนโจทก์ร่วมต้องยินยอมให้เงินจำเลยไปโดยจำเลยไม่มีสิทธิใดๆ โดยชอบที่จะกระทำการเช่นนั้นได้ กรณีจึงถือได้ว่าจำเลยมีเจตนาเอาเงินของโจทก์ร่วมไปโดยทุจริต เป็นความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

- เจตนาพิเศษ

ก. เพื่อให้ความสะดวกแก่การลักทรัพย์หรือพาทรัพย์นั้นไป

ฎ.๑๗๖๓/๒๕๐๙ ก. มีปิ่นยืนคอยอยู่ที่ถนน ข.ทำเป็นเข้าไปซื้อข้าวโพดจากเจ้าทรัพย์แล้วกระซอกสร้อยคอเจ้าทรัพย์พาวิ่งหนีไป ตำรวจเดินตามมาพบเหตุการณ์พอดีจึงไล่ตามไปในระยะกระชั้นชิด ก. ยิงปืนขึ้น ๓ นัด ทั้ง ก. และข. ก็วิ่งไปด้วยกัน การที่คนร้ายยิงปืนเพื่อขู่ให้ตำรวจได้ติดตามเพื่อความสะดวกแก่การพาทรัพย์นั้นไป

ฎ.๔๔๔/๒๕๖๔ ในคืนเกิดเหตุหลังจากจำเลยหยิบโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายแล้วจะเดินออกจากห้องนอนไป ผู้เสียหายร้องตะโกนถามจำเลย จำเลยจึงใช้มีดพาดที่ศีรษะของผู้เสียหายจนได้รับบาดเจ็บ เมื่อผู้เสียหายร้องตะโกนอีกครั้ง จำเลยตกใจจึงวิ่งหนีไป ถือว่าการกระทำดังกล่าวของจำเลยเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายผู้เสียหายเพื่อสะดวกแก่การลักเอาโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหาย อันเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์

ข. เพื่อให้ยืมให้ซึ่งทรัพย์นั้น เช่น การที่จำเลยพูดขู่เจ้าทรัพย์ว่าให้มอบเงินให้ ถ้าไม่ยอมถูกตีศีรษะ ผู้เสียหายกลัวจึงส่งเงินให้ไป (ฎ.๑๑๕๐/๒๕๔๐, ฎ.๖๗๒๔/๒๕๔๔)

ค. เพื่อยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ เช่น จำเลยลักบุหรี่ยี่สิบซองวางขายไว้ที่แผงลอยแล้วเดินไปเรื่อยๆ เจ้าทรัพย์กับพวกทราบจึงออกติดตามไป ในช่วงระยะเพียงเล็กน้อยก็ทันจำเลย จำเลยชกต่อยเจ้าทรัพย์และพวกแล้ววิ่งหนีไป แสดงให้เห็นว่าทำร้ายเพื่อระงับการติดตามหวังผลที่จะพาบุหรี่ยี่สิบซองนั้นไป และเพื่อให้พ้นจากการจับกุม (ฎ.๑๔๒๑/๒๕๙๔)

ง. เพื่อปกปิดการกระทำผิดนั้น เช่น จำเลยเข้าไปลักทรัพย์ในเรือน ก. ขณะที่จะออกจากเรือน บุตรของ ก. เห็นจึงได้ร้องขึ้น จำเลยลงจากเรือนแล้วใช้มีดแทงบุตรของ ก. ถึงแก่ความตาย (ฎ.๘๓๗/๒๕๑๐)

จ. เพื่อให้พ้นจากการถูกจับกุม เช่น การที่ผู้เสียหายจับจำเลยทั้งสองได้หลังลักทรัพย์ จำเลยกัดมือผู้เสียหาย (ฎ.๑๑๘๑/๒๕๔๓)

เหตุจรรยาและผลของการกระทำที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้นใน ความผิดฐานชิงทรัพย์

ก. กรณีตามมาตรา ๓๓๙ วรรคสอง ซึ่งได้แก่เหตุจรรยาตามมาตรา ๓๓๕ วรรคแรก และมาตรา ๓๓๕ วรรคสาม

ฎ.๘๑๑/๒๕๖๘ การที่จำเลยเพียงสวมหมวกนิรภัยก่อนเกิดเหตุเพียงเล็กน้อย ย่อมเป็นข้อบ่งชี้ว่า จำเลยมีเจตนาสวมหมวกนิรภัยเพื่อปิดบังใบหน้า อันเป็นการทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้ในขณะก่อเหตุชิงทรัพย์ หากใช่เป็นการสวมหมวกนิรภัยในขณะขับขี่รถจักรยานยนต์บนท้องถนน อันเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกตามที่จำเลยฎีกาไม่

ข้อสังเกต มาตรา ๓๓๕ วรรคสอง ที่กำหนดให้โทษหนักขึ้นเนื่องจากกระทำผิดลักษณะที่เข้าสองอนุมาตราขึ้นไปนั้น ไม่มีเหตุจรรยาในฐานชิงทรัพย์ นอกจากนี้เหตุที่กำหนดโทษลดลงตามมาตรา ๓๓๕ วรรคสี่ ก็ไม่มีในความผิดฐานชิงทรัพย์

ข. เหตุตามมาตรา ๓๓๙ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ซึ่งมีลักษณะเดียวกับมาตรา ๓๓๖ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่

ผู้ที่ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตายนั้นต้องเป็นผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ร่วมกระทำ ความผิดด้วยกัน (เทียบเคียงฎ.๑๙๑๗/๒๕๑๑) และต้องเป็นผลรวมตามมาตรา ๖๓ (ฎ.๑๘๖๗/๒๕๕๔)

•

ค. มาตรา ๓๓๙ ทวิ ซึ่งมีลักษณะเดียวกับมาตรา ๓๓๕ ทวิ

ง. นอกจากนี้หากการชิงทรัพย์ตามข้อ ค. เป็นเหตุให้มีผู้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย ก็ต้องระวางโทษหนักขึ้น ตามมาตรา ๓๓๙ ทวิ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า

จ. โดยแต่งกายเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไปหรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ ซึ่งต้องระวางโทษหนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง (ลักษณะเดียวกับมาตรา ๓๓๖ ทวิ)

ฐานปล้นทรัพย์

มาตรา ๓๔๐ มีองค์ประกอบความผิด ดังนี้

๑. ผู้ใด

๒. ชิงทรัพย์

๓. โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป

๔. เจตนา

- การปล้นทรัพย์มีพื้นฐานมาจากการลักทรัพย์และชิงทรัพย์ ซึ่งมีลักษณะต่างไปจากการชิงทรัพย์

ฎ.๑๔๙-๑๕๐/๒๕๑๓ พฤติการณ์ที่จำเลยได้ใช้กำลังกระชากสร้อยจากคอผู้เสียหายอันเป็นการลักทรัพย์ โดยฉกฉวยชิงหน้า แล้วกลุ่มของจำเลยได้ใช้ปืนยิงพวกของผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บขณะวิ่งไล่ตามพวกของจำเลย เป็นการลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อให้พ้นจากการถูกจับกุม จึงเป็นการชิงทรัพย์ไม่ใช่ชิงทรัพย์ เมื่อร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สามคนขึ้นไปจึงเป็นปล้นทรัพย์

- การร่วมกันนั้นหมายถึงร่วมกันเป็นตัวละครทั้งการลักทรัพย์และการใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันทีนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย การที่บุคคลหลายคนร่วมกันมาปล้นทรัพย์บ้านใกล้เคียงกัน แม้จะแยกเข้าทำการหลายบ้าน แต่ละบ้านมีจำนวนไม่ถึง ๓ คน ก็ถือว่ากระทำความผิดทั้งหมดเป็นกรรมเดียวกัน แต่ละคนย่อมมีความผิดฐานปล้นทรัพย์ (ฎ. ๑๙๑๙/๒๕๑๔)

ฎ. ๓๙๕/๒๕๕๓ การที่จำเลยทั้งสามไปดักข่มตรวจค้นโดยเรียกผู้ขับรถจักรยานยนต์ที่ผ่านมาให้หยุดรถ เมื่อผู้เสียหายทั้งสองไม่หยุดรถจักรยานยนต์ให้ตรวจค้น จำเลยทั้งสามก็ตามไปทำร้ายและข่มขู่อ้างเป็นเจ้าของพนักงานตำรวจใช้อำนาจตรวจค้น กระเป๋าตังค์เอาเงินของผู้เสียหายทั้งสองไป แม้จำเลยที่ ๓ จะนั่งคร่อมรถจักรยานยนต์ไม่ได้ลงไปร่วมทำร้ายผู้เสียหายทั้งสอง และเอาเงินไปด้วย แต่จำเลยที่ ๓ ก็อยู่ในบริเวณที่เกิดเหตุในลักษณะคอยคุมเชิงและคอยช่วยเหลือจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ที่ปฏิบัติการปล้นทรัพย์อยู่ แสดงว่ามีเจตนาร่วมกันที่จะดักตรวจค้นปล้นเอาเงินของผู้ที่ขับรถจักรยานยนต์ที่ผ่านมาตั้งแต่ต้น และได้ร่วมปล้นทรัพย์ด้วยกัน การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ ครอบคลุมประกอบความผิดฐานปล้นทรัพย์

ฎ. ๑๖๘๓/๒๕๑๓ จำเลยกับพวก ๓ คน ร่วมกันลักโคผู้เสียหายไป ผู้เสียหายกับชาวบ้านตามไปทันในระยะเวลากระชั้นชิด พวกของจำเลยหนีไปได้ก่อน จำเลยใช้ปืนยิงต่อสู้ขัดขวางการจับกุม และใช้ปืนตีผู้เสียหายจนถูกจับไว้ได้ การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเฉพาะตัว พวกของจำเลยมิได้ร่วมประทุษร้ายหรือขู่เข็ญผู้เสียหายกับพวกด้วย จึงมีความผิดฐานชิงทรัพย์หาใช่ปล้นทรัพย์ไม่

ฎ. ๑๓/๒๕๖๐ จำเลยกับ ส. ไม่ได้ร่วมกันไปชิงทรัพย์ตั้งแต่แรก การที่ ส. เอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปเป็นการตัดสินใจของ ส. เพียงลำพัง ซึ่งอยู่นอกเหนือเจตนาของจำเลย จำเลยผิดเพียงฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้เสียหาย แต่ไม่ผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์

ฎ.๖๓๑/๒๕๓๒ ในการกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ แม้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ กับพวกร่วมกันขู่บังคับให้โจทก์ร่วมลงลายมือชื่อในเช็คสั่งจ่ายเงินให้จำเลยกับพวก แต่เจตนาของจำเลยกับพวกประสงค์ที่จะเอาทรัพย์ของโจทก์ร่วมไปในทันทีนั่นเอง เพราะขณะที่จำเลยที่ ๓ กับพวกนำเช็คไปเบิกเงินที่ธนาคาร โจทก์ร่วมยังถูกจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ควบคุมตัวไว้ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่การลักทรัพย์อันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานปล้นทรัพย์ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ จึงไม่เป็นความผิดฐานกรรโชก

ฎ.๑๔๖๕/๒๕๑๙ (ป) การใช้ลวดซึ่งดักอยู่ที่วิ่งผ่านไปมาให้คว่ำเพื่อเอาทรัพย์สินเป็นการใช้กำลังประทุษร้าย การกระทำของจำเลยกับพวกมิใช่เป็นขั้นต้นเตรียม เป็นการลงมือกระทำความผิดแล้วแต่การกระทำไปไม่ตลอด ถือได้ว่าเป็นการพยายามกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์

เหตุการณ์และผลของการกระทำที่ทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้นใน ความผิดฐานปล้นทรัพย์

ก. กรณีตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสอง ซึ่งได้แก่การที่ผู้กระทำความผิดคนหนึ่งมีอาวุธติดตัวไปด้วย แม้จำเลยอื่นจะไม่รู้ และไม่ปรากฏว่าจำเลยที่พกอาวุธติดตัวไปนั้นจะมีการนำออกมาในขณะปล้นก็ตาม (ฎ. ๙๘๐/๒๕๑๙) นั่นคือ วรรคนี้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาตามมาตรา ๖๒ วรรคท้าย

ข. การปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นอันตรายสาหัสตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสาม

ค. กระทำโดยแสดงความทารุณเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ใช้ปืนยิง ใช้วัตถุระเบิด หรือกระทำทรมานตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่

ข้อสังเกต การใช้ปืนยิงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๔๐ วรรคสี่ เป็นเหตุในลักษณะคดี (ฎ.๗๗๕๐/๒๕๔๘) ซึ่งไม่จำเป็นต้องถูกบุคคลใด อาจถูกสุนัขที่กำลังเข้ามากัดก็ได้ (ฎ.๑๔๖๕/๒๕๐๘) อย่างไรก็ตามหากใช้ปืนยิง แต่ปืนไม่ลั่น ไม่ถือเป็นความผิดตามวรรคสี่ คงผิดตามวรรคสองเท่านั้น (ฎ.๓๖๒๗/๒๕๓๕) ทั้งนี้ ผู้ที่ใช้ปืนยิงยังต้องรับโทษหนักขึ้นอีกตามมาตรา ๓๔๐ ตี ซึ่งเป็นเหตุเฉพาะตัว (ฎ.๑๐๒๑/๒๕๑๘)

สำหรับผลที่มีผู้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจนั้นต้องสืบเนื่องจากการกระทำที่ทารุณ หมายถึงกระทำด้วยวิธีการที่โหดร้ายยิ่งกว่าปกติ และอาจเป็นการกระทำทรมานอันหมายถึงกระทำให้ได้รับความยากลำบาก เช่น การจับกดได้น้ำ เป็นต้น วรรคสี่นี้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาตามมาตรา ๖๒ วรรคท้าย เช่นกัน

ง. การปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามมาตรา ๓๔๐ วรรคห้า

จ. เหตุฉกรรจ์ตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ วรรคแรก วรรคสอง ซึ่งมีลักษณะเหมือนมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรคแรก และมาตรา ๓๓๕ ทวิ วรรคสอง เรื่องทรัพย์อันเป็นวัตถุในทางศาสนา นอกจากนี้หากมีการกระทำในลักษณะที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๔๐ วรรคสองถึงวรรคห้า ก็ต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา ๓๔๐ ทวิ วรรคสามถึงวรรคหก

ฉ. โดยแต่งกายเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ตามมาตรา ๓๔๐ ตริ ซึ่งต้องระวางโทษหนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง (ลักษณะเดียวกับมาตรา ๓๓๖ ทวิ)

ฎ. ๖๕๙๐/๒๕๔๔ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ ตริ มุ่งหมายที่จะลงโทษให้หนักขึ้นเฉพาะผู้ที่มีหรือใช้อาวุธปืนเท่านั้น มิใช่ว่าผู้ที่ร่วมกระทำการซึ่งทรัพย์รายเดียวกันจะต้องระวางโทษหนักขึ้นทุกคน เมื่อจำเลยที่ ๒ เป็นเพียงผู้ลือคอผู้เสียหายไม่ได้มีหรือใช้อาวุธปืนด้วย จำเลยที่ ๒ จึงไม่มีความผิดดังกล่าว (ฎ. ๗๕๖๒/๒๕๔๒ เช่นเดียวกัน)